

JURBARKO RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS

DĖL JURBARKO RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO TAISYKLIŲ IR
ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO PATVIRTINIMO

2011 m. liepos 28 d. Nr.
Jurbarkas

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (Žin., 1994, Nr. 55–1049; 2008, Nr. 113–4290) 16 straipsnio 2 dalies 36 punktu, 18 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo (Žin., 1998, Nr. 61–1726; 2002, Nr. 72–3016) 25 ir 28 straipsniais, Valstybiniu strateginiu atliekų tvarkymo planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimu Nr. 519 (Žin., 2002, Nr. 40–1499; 2007, Nr. 122–5003), Atliekų tvarkymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 (Žin., 1999, Nr. 63–2065), Jurbarko rajono savivaldybės taryba n u s p r e n d ž i a:

1. Patvirtinti:

1.1. Jurbarko rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisykles (pridedama);

1.2. Jurbarko rajono savivaldybės 2011–2020 metų atliekų tvarkymo planą (pridedama).

2. Pripažinti netekusiais galios:

2.1. Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2005 m. lapkričio 24 d. sprendimą Nr. T2-266 „Dėl Jurbarko rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano ir atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“;

2.2. Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2008 m. gruodžio 18 d. sprendimą Nr. T2-352 „Dėl atliekų susikaupimo normų Jurbarko rajone patvirtinimo“;

2.3. Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2009 m. vasario 19 d. sprendimą Nr. T2-51 „Dėl Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2005 m. lapkričio 24 d. sprendimu Nr. T2-266 „Dėl Jurbarko rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano ir atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Jurbarko rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių pakeitimo“;

2.4. Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2009 m. vasario 26 d. sprendimą Nr. T2-74 „Dėl Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2008 m. gruodžio 18 d. sprendimo Nr. T2-352 „Dėl atliekų susikaupimo normų Jurbarko rajone patvirtinimo“ pakeitimo“;

2.5. Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2010 m. balandžio 29 d. sprendimą Nr. T2-110 „Dėl Jurbarko rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių, patvirtintų Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2005 m. lapkričio 24 d. sprendimu Nr. T2-266, pakeitimo“.

3. Paskelbti informaciją apie šį sprendimą laikraštyje „Šviesa“, o visą sprendimą – savivaldybės interneto tinklalapyje www.jurbarkas.lt.

Savivaldybės meras

Ričardas Juška

Vizos

Administracijos direktorius

Juridinio skyriaus vedėja

Dokumentų ir viešųjų ryšių
skyriaus vyresn. specialistė

P. Vajnauskas

R. Vasiliauskienė

A. Pauliukaitienė

Rengėjas

Ūkio ir turto skyriaus vyr. specialistas Povilas Kazėnas 2011-07-18

[Signature]
2011-07-18

**JURBARKO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS
ŪKIO IR TURTO SKYRIUS**

**AIŠKINAMASIS RAŠTAS
PRIE JURBARKO RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBOS SPRENDIMO
„DĖL JURBARKO RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO TAISYKLIŲ IR
ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO PATVIRTINIMO“ PROJEKTO**

2011 m. liepos 18 d.
Jurbarkas

1. Parengto projekto tikslai ir uždaviniai.

Patvirtinti Jurbarko rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisykles ir planą

2. Kaip šiuo metu yra sureguliuoti projekte aptarti klausimai.

Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2005 m. lapkričio 24 d. sprendimu Nr. T2-266 „Dėl Jurbarko rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano ir atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“. patvirtintas taisykles ir planą reikalinga atnaujinti ryšium su LR teisės aktų pasikeitimu, suderinant tvirtinamus savivaldybės dokumentus su šiuo metu patvirtintu Regioniniu atliekų tvarkymo planu.

3. Kokių pozityvių rezultatų laukiama.

Bus patvirtintos Jurbarko rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisykles ir planas, kas atitiks LR teisės aktų reikalavimus.

4. Galimos neigiamos priimto projekto pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Nėra

5. Kokie šios srities aktai tebegalioja (pateikiamas aktų sąrašas) ir kokius galiojančius aktus būtina pakeisti ar panaikinti, priėmus teikiamą projektą.

Galioja Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2005 m. lapkričio 24 d. sprendimas Nr. T2-266 „Dėl Jurbarko rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano ir atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“

6. Projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados, ekonominiai apskaičiavimai (sąmatos), konkretūs finansavimo šaltiniai.

Laukiama

7. Ar reikalingas projekto antikorupcinis vertinimas (užpildyti 2010-02-25 Tarybos sprendimo Nr. T2-39 1 priedą).

Nereikalingas

8. Projekto iniciatorius, autorius ar autorių grupė

TRATC, Savivaldybės administracija

9. Kiti, autorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra

10. Sprendimas įteikiamas (kam ir kiek egz..)

Ūkio ir turto skyrius 1, Urbanistikos skyrius 1, Dokumentų ir viešųjų ryšių skyrius 1, Seniūnijos 12, Kauno RAAD Jurbarko agentūra 1, UAB „Jurbarko komunalininkas“ 1, Tauragės RATC 1.

Ūkio ir turto skyriaus vyr. specialistas

Povilas Kazėnas

2011- 07-15

**Aiškinamasis raštas Jurbarko rajono savivaldybės tarybos sprendimui
„Dėl Jurbarko rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių ir
atliekų tvarkymo plano patvirtinimo“**

1. Jurbarko rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybės) atliekų tvarkymo taisyklės (toliau - Taisyklės) **reglamentuoja** viešųjų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą Savivaldybės teritorijoje ir **nustato atliekų turėtojų** teises ir pareigas bei prievoles; reikalavimus **atliekų tvarkytojams**, **Savivaldybės ir TRATC (UAB Tauragės regiono atliekų tvarkymo centras) funkcijas**; reikalavimus atliekų surinkimui, rūšiavimui, naudojimui, šalinimui ir apskaitai; organizacinius komunalinių atliekų tvarkymo aspektus - **užtikrinant** Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane, Tauragės regioniniame atliekų tvarkymo plane ir **Savivaldybės atliekų tvarkymo plane nustatytų uždavinių įgyvendinimą**.

2. Jurbarko rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plane (toliau – Plane) pateikiama:

- **esamos atliekų tvarkymo būklės apžvalga** (kurioje pateikiama: informacija apie Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos (KATS) reglamentavimą, administravimą, organizavimą ir eksploatavimą; duomenys apie susidarancius, surenkamus, naudojamus ir šalinamus atliekų kiekius; duomenys apie atliekų tvarkymo paslaugų teikimą gyventojams, įmonėms ir organizacijoms bei jų poreikių patenkinimą; komunalinių atliekų bei antrinių žaliavų surinkimo sistemų charakteristika ir įvertinimas; informacija apie atliekų surinkimo, rūšiavimo, naudojimo įmonės ir įrenginius bei apie atliekų šalinimo įrenginius (sąvartynus); komunalinių atliekų tvarkymo finansavimo būklę; teisės aktuose nustatytų atliekų tvarkymo uždavinių vykdymo būklę),

- **aprašomi atliekų tvarkymo uždaviniai ir užduotys planuojamam 2011-2020 m. laikotarpiui** (apibrėžiant siekiamus mišrių komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo, antrinių žaliavų atskiro surinkimo ir paruošimo perdirbimui, bioskaidžių atliekų tvarkymo, įvairių specifinių (probleminių) atliekų surinkimo ir jų tvarkymo bei komunalinių atliekų tvarkymo sistemos (KATS) plėtros tikslus, užduotis, priemones ir terminus),

- **ilgalaikėje (iki 2020 m.) strateginėje programoje ir trumpalaikėje (2011-2014 m.) veiksmų programoje** – įvertinamos galimos **priemonės** užduotims įvykdyti, KATS plėtros alternatyvos, planuojamas KATS ir atskirų jos elementų plėtojimas (įskaitant numatomą infrastruktūros plėtrą), priemonių diegimo kalendorinis grafikas, finansavimo poreikis ir finansavimo šaltiniai, Plano įgyvendinimo poveikis paslaugų kaštams (paslaugų įkainiui (tarfui) arba vietinės rinkliavos dydžiams).

Ypatingas dėmesys skiriamas atliekų rūšiavimui (atskiram surinkimui) bei komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose (patekimo į sąvartynus) mažinimo užduotims bei priemonėms, užtikrinančioms šių uždavinių įvykdymą.

Plane taip pat aprašomos gamybinių (ūkinės veiklos) atliekų ir atliekų, kurioms taikomas gamintojo atsakomybės principas, tvarkymo Regioninėje ir Savivaldybės organizuojamoje atliekų tvarkymo sistemose priemonės.

Šios priemonės taip pat yra aprašytos ir Taisyklėse.

Plane pagrįsta ir apibūdinta numatoma komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra, atskirų jos komponentų plėtros ir tobulinimo priemonės, įskaitant organizacinius pertvarkymus (planuojami atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros sprendiniai, technologijos ir metodai, tarpregioninio bendradarbiavimo galimybių įvertinimas, bendradarbiavimo su ūkio subjektais dėl gamybos ir kitos ūkinės veiklos metu susidarancių atliekų tvarkymo regioninėse ar savivaldybių organizuojamose atliekų tvarkymo sistemose galimybių įvertinimas, kainodaros už atliekų tvarkymą diegiant ir plėtojant atliekų tvarkymo sistemą principų taikymo įvertinimas ir parinkimas), naujų atliekų naudojimo ir šalinimo įrenginių poreikis, pajėgumai ir išdėstymas; įvertinta, kaip Plano įgyvendinimo priemonės padės pasiekti jame nustatytus atliekų tvarkymo tikslus, uždavinius; nustatyti Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai.

Plane aprašytos priemonės, kurios užtikrina Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane bei Regioniniame atliekų tvarkymo plane nustatytų užduočių įgyvendinimą.

Plane numatytos priemonės į sąvartyną vežamų biologiškai skaidžių atliekų kiekiui mažinti.

3. Atkreipiamė dėmesį į tai, kad Koncesijos sutartimi suteikiančioji institucija (Savivaldybės administracija) Savivaldybės vardu suteikė **TRATC** leidimą bei pavedė organizuoti Savivaldybės teritorijoje viešąsias komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas ir būti Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos operatoriumi, o koncesininkas (**TRATC**) įsipareigojo vykdyti savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos operatoriaus funkcijas bei organizuoti viešuosius pirkimus teikti viešąsias komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas savivaldybės teritorijoje.

4. Šiuo metu komunalinių atliekų surinkimo ir jų tvarkymo paslaugas Savivaldybės teritorijoje teikia atliekų tvarkytojas (vežėjas) – UAB „Jurbarko komunalininkas“, turintis sutartį su TRATC (sutartis galioja iki Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą įvedimo momento).

5. Savivaldybės taryba yra priėmusi sprendimą iki 2011 m. pabaigos (nuo 2012-01-01) Savivaldybės teritorijoje įvesti vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą ir jų tvarkymą – visiems atliekų turėtojams privalomą įmoką.

6. TRATC, vadovaudamasis Koncesijos sutartimi tarp Savivaldybės ir TRATC bei turėdamas omenyje Savivaldybės sprendimą iki 2011 m. pabaigos įvesti vietinę rinkliavą, organizavo komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo (vežimo) paslaugų viešojo pirkimo konkursą.

7. Konkursą laimėjusi įmonė – atliekų tvarkytojas (vežėjas) – UAB „Jurbarko komunalininkas“ - pasirašys atitinkamą sutartį (3 m. + 3 m. laikotarpiui) su TRATC ir paslaugas Savivaldybės teritorijoje (mišrių komunalinių atliekų surinkimo ir transportavimo į regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną Leikiškiuose (Tauragės raj.), antrinių žaliavų surinkimo (naudojant specialius, tam skirtus, konteinerius), didžiųjų (didelių gabaritų) atliekų surinkimą atliekų turėtojų apvažiavimo būdu, žaliųjų atliekų atvežimą į jų kompostavimo aikštelę) pradės teikti nuo vietinės rinkliavos įvedimo momento.

8. Didžiųjų (didelių gabaritų) atliekų surinkimo aikštelę (DGASA) kol kas eksploatuoja TRATC.

Tačiau numatoma (jeigu tam pritars Savivaldybės taryba ir TRATC valdyba) organizuoti paslaugų pirkimo konkursą visų regiono didžiųjų (didelių gabaritų) atliekų surinkimo aiškėlių eksploatavimo ir su jomis susijusių paslaugų (didžiųjų atliekų surinkimo (atliekų turėtojams atvežant jas į aikštelę), buities pavojingų atliekų surinkimo atliekų turėtojų apvažiavimo būdu, buities elektros ir elektronikos įrangos (EEI) atliekų surinkimo atliekų turėtojų apvažiavimo būdu (bei atliekų turėtojams jas patiems atvežant į aikštelę), statybos (remonto) ir griovimo atliekų tvarkymo (priimant jas aikštelėje), naudotų padangų tvarkymo (priimant jas aikštelėje), antrinių žaliavų surinkimo atliekų turėtojų apvažiavimo būdu ir kitų) teikimui pirkti.

Tikslinga visų regiono DGASA aiškėlių eksploatavimo ir susijusias paslaugas apjungti į vieną paketą – tikėtina, kad paslaugos tokiu atveju bus teikiamos efektyviau; pvz., neturėtų kilti problemų paslaugų tiekėjui – atliekų tvarkytojui įsigyti specialų mobilų buities pavojingų atliekų surinkimo punktą ir mobilų antrinių žaliavų surinkimo punktą (tokią įrangą pirkti kiekvienai įmonei surenkančiai mišrias komunalines atliekas konkrečios savivaldybės teritorijoje atskirai būtų tiesiog nesusipratimas).

Pastaba: TRATC vykdo Regioninės ir Savivaldybės atliekų tvarkymo sistemų operatoriaus funkcijas ir **administruoja šias sistemas**; įvedus vietinę rinkliavą – **administruos ir ją**.

TRATC – administruodamas viešąsias paslaugas (viešųjų paslaugų teikimą) - negali tuo pačiu metu ir teikti šių paslaugų („Viešojo administravimo subjektas, kuris pagal šio įstatymo nustatytą valdymo sritį administruoja tam tikros viešosios paslaugos teikimą, negali pats teikti šios paslaugos“, Viešojo administravimo įstatymo 16 str. 2 dalis).

Todėl TRATC anksčiau ar vėliau turės organizuoti regiono DGASA eksploataavimo ir su jomis susijusių paslaugų viešojo pirkimo konkursą.

9. Analogišką paslaugų pirkimo konkursą (jeigu tam pritars Savivaldybės taryba ir TRATC valdyba) TRATC turės organizuoti ir regione statomų (bei jau veikiančios Tauragės raj. Leikiškių sąvartyno teritorijoje) žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių (ŽAKA) eksploataavimo bei su jomis susijusių paslaugų teikimui pirkti.

Šias paslaugas numatoma apjungti su būsimom (planuojama pradėti nuo 2013-01-01, vėliausiai nuo 2013-07-01) maisto/virtuvės atliekų atskiro surinkimo iš daugiabučių namų savivaldybių centruose Tauragėje, Jurbarko, Šilalėje, Pagėgiuose ir šių atliekų kompostavimo specialiuose įrenginiuose (specialiuose dinaminuose konteineriuose arba vertikaliuose tuneliuose (kuriuose > 1 val. garantuojama > 70°C temperatūra), pastatytuose Tauragės, Jurbarko ir Šilalės ŽAKA) paslaugomis.

Visų regiono žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių (ŽAKA) eksploataavimo paslaugas būtina apjungti į vieną paketą ir todėl, kad šių paslaugų teikimui numatoma naudoti vieną komplektą kompostavimo mechanizmų ir įrangos, kurį numato nupirkti TRATC.

10. Didelis dėmesys Taisyklėse ir Plane skiriamas bioskaidžių atliekų tvarkymui – *taip, kad jos nepatektų į regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną Leikiškiuose*.

Todėl numatoma skatinti biologinių (maisto/virtuvės ir žaliųjų) atliekų kompostavimą vietoje – individualiose namų valdose, nuperkant ir nemokamai (pagal panaudos sutartį) išdalinant valdų savininkams kompostavimo dėžes.

Taip pat numatoma (siūloma) taikyti vietinės rinkliavos lengvatas tiems individualių namų valdų, esančių savivaldybių centruose (Tauragėje, Jurbarko, Šilalėje ir Pagėgiuose), savininkams, kurie įsigis minėtas kompostavimo dėžes ir realiai kompostuos savo maisto/virtuvės ir žaliąsias atliekas.

Maisto/virtuvės atliekų atskiras surinkimas iš daugiabučių namų savivaldybių centruose (Tauragėje Jurbarko, Šilalėje ir Pagėgiuose), o vėliau ir Skaudvilėje bei Kvėdarnoje (gal būt ir kituose miesteliuose bei stambiausiose gyvenvietėse taip pat) – yra būtinas ir neišvengiamas; jį numatoma pradėti nuo 2013-01-01, vėliausiai nuo 2013-07-01, nes, pradedant nuo 2013-01-01, savivaldybės **privalo** sumažinti kasmet į sąvartyną patenkančių bioskaidžių atliekų kiekį mažiausiai iki 1/2 (50 proc.) to kiekio, kuris į sąvartynus pateko 2000 metais (ši prievolė – užduotis savivaldybėms yra nustatyta Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane, patvirtintame atitinkamu Vyriausybės nutarimu; neįvykdžius užduoties - savivaldybėms teks mokėti baudas (nes šias baudas tokiu atveju Europos Komisijos reikalavimu teks mokėti Lietuvai)).

11. Kadangi jau įsigaliojo (nuo 2011-05-03) Atliekų tvarkymo įstatymo nauja aktuali redakcija, tai Taisyklėse pateiktose sąvokose – apibrėžimuose reikia taikyti apibrėžimų – sąvokų redakcijas pagal aktualią įstatymo redakciją.

12. Taisyklės ir Planas pagrindinai reglamentuoja komunalinių atliekų surinkimą, rūšiavimą, perdirbimą ir kitokį tvarkymą.

Kitų – ne komunalinių – atliekų tvarkymas aprašytas tiek, kiek šios atliekos susijusios su komunalinėmis atliekomis (patenka į bendrą atliekų srautą) ir taip, kaip tai yra aprašyta galiojančiuose teisės aktuose.

Kartais tuos atliekų srautus – komunalinių ir ne komunalinių atliekų – atskirti yra gana sunku; pvz., pakuočių atliekų srautą iš bendro antrinių žaliavų srauto išskirti praktiškai neįmanoma; daug problemų kyla ir mėginant atskirti buitines EEĮ atliekas nuo kitų EEĮ atliekų, statybos ir griovimo atliekas nuo buitines remonto atliekų; vis dar nesureguliuoti naudotų padangų ir kitų naudotų automobilių dalių (nebetinkamų naudoti gaminių) tvarkymo reikalai.

Todėl Taisyklėse ir Plane buvo siekiama rasti protingus kompromisus.

13. Taigi, laikomasi principo, kad už komunalinių (buitinių ir į jas panašių) atliekų surinkimą ir tvarkymą atliekų turėtojai jau artimiausioje ateityje mokės nustatyto dydžio vietinę rinkliavą – privalomą įmoką.

14. Už apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių atliekų - kurios turėtų būti tvarkomos taikant gamintojo atsakomybės principą ir atitinkamas sistemas – tvarkymą turėtų būti atsakingos gamintojams atstovaujančios licencijuotos organizacijos arba bent jau jos turėtų sudaryti atitinkamas sutartis ir mokėti TRATC nustatyto dydžio užmokestį, jeigu yra oficialiai ar neoficialiai – pvz., kaip kad buvo ir tebėra pakuočių atliekų surinkimo atveju - naudojamosi savivaldybių atliekų tvarkymo sistemomis toms gaminių ir pakuočių atliekoms surinkti.

15. Gamintojai ir importuotojai (ar jiems atstovaujančios licencijuotos organizacijos), įgyvendindami gamintojo atsakomybės principą - gali kurti Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą (KATS) papildančias sistemas.

Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą (KATS) papildančias sistemas gamintojai ir importuotojai (ar jiems atstovaujančios licencijuotos organizacijos) gali kurti tik sudarydami sutartį su TRATC; apie sudaromas sutartis TRATC turi informuoti Savivaldybę.

16. Gamintojai ir importuotojai (ar jiems atstovaujančios licencijuotos organizacijos), norėdami naudotis Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema (gamintojo (importuotojo) atsakomybės principu tvarkomų atliekų teisės aktuose nustatytoms tvarkymo užduotims įgyvendinti) turi sudaryti atitinkamą sutartį su TRATC ir mokėti suderėtą užmokestį už šių atliekų surinkimą.

17. Ūkinės veiklos atliekas turi tvarkyti patys ūkio subjektai - pagal taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (TIPK) leidimuose ir atliekų naudojimo ar šalinimo techniniuose reglamentuose nustatytą tvarką.

Ūkio subjektai (tame tarpe ir smulkūs), norėdami naudotis Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema ir/ar regionine komunalinių atliekų tvarkymo sistema savo gamybos proceso ir kitos ūkinės veiklos metu susidariusioms atliekoms tvarkyti – turi sudaryti sutartį su TRATC ir mokėti nustatytą užmokestį už šių atliekų tvarkymą.

Tokie būtų bendri komunalinių atliekų (ir į jų srautą patenkančių kitų (ne komunalinių) atliekų) tvarkymo principai – tokie jie yra nustatyti ir teisės aktuose; Taisyklės ir Planas juos tik detalizuoja.

18. Taisyklės sukurs prielaidas vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir jų tvarkymą įvedimui Savivaldybės teritorijoje.

Vietinė rinkliava bus reglamentuojama vietinės rinkliavos **Nuostatuose**, kuriuos turės patvirtinti Savivaldybės taryba. Vietinės rinkliavos dydžiai bus nustatyti minėtų nuostatų priede – jį taip pat turės patvirtinti Savivaldybės taryba.

19. Vienas iš svarbiausių Taisyklių projekte aptariamų klausimų yra komunalinių atliekų susikaupimo normos.

Šiuo metu būstams (butams daugiabučiuose namuose ir individualioms namų valdoms) yra taikomos komunalinių atliekų susikaupimo normos priklausomai nuo gyventojų skaičiaus būstuose.

Deja, šios normos yra gerokai nutolusios nuo realybės, nes nuo jų įvedimo 2002 m., darant įvairius savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklių pakeitimus, *neatsakingai buvo iškraipytos* (pvz., Šilalės raj. kaimų būstams yra nustatytos tokios pačios komunalinių atliekų susikaupimo normos kaip ir Šilalės mieste, nors akivaizdu, kad būstuose Šilalės mieste atliekų susikaupia tikrai daugiau negu būstuose kaimuose; Jurbarko raj. taikomos normos (Jurbarko mieste ir Jurbarkų bei Dainių kaimuose – $2 \text{ m}^3/\text{gyv.}/\text{metus}$, likusioje savivaldybės teritorijoje – $1,2 \text{ m}^3/\text{gyv.}/\text{metus}$) yra per didelės, ypač Jurbarko mieste ir Jurbarkų bei Dainių kaimuose; panašūs iškraipymai yra atsitikę ir kitose regiono savivaldybėse, nors ir ne tokie akivaizdūs.

Šituos metinių susikaupimo normų iškraipymus būtina atitaisyti.

Pagal dabar nustatytas normas Jurbarko mieste ir Jurbarkų bei Dainių kaimuose būstuose (butuose daugiabučiuose namuose ir individualiose namų valdose) per metus susidarytų virš 4500 tonų buitinių atliekų; likusiuose rajono miesteliuose, gyvenvietėse ir kaimuose susidarytų beveik 4000 tonų buitinių atliekų – iš viso rajone susidarytų apie 8500 tonų buitinių atliekų per metus; dar mažiausiai bent 10 proc. šio kiekio susidarytų panašių atliekų pas juridinius asmenis (pagal normas taikomas juridiniams asmenims) ~ 1000 tonų per metus. Taigi, pagal dabar nustatytas normas rajone iš viso susidarytų apie 9500 tonų komunalinių atliekų per metus. Tai akivaizdžiai per daug – nes 2010 m. į Leikiškių savartyną iš Jurbarko rajono buvo atvežta šalinti 8090 tonų mišrių komunalinių atliekų; dar beveik 200 tonų atliekų buvo surinkta atskirai (antrinių žaliavų, stambiagabaričių atliekų ir pan.).

Taisyklių ir Plano projektų rengėjai įvertino, kad rajone per metus realiai (turint omenyje ir kaimus dar neapimtus atliekų surinkimo paslauga) gali susidaryti ne daugiau kaip 9000 tonų komunalinių atliekų.

Todėl ir siūloma buitinių atliekų metinę susikaupimo normą Jurbarko mieste ir Jurbarkų bei Dainių kaimuose sumažinti nuo $2,0 \text{ m}^3/1 \text{ gyv.}/\text{metus}$ iki $1,8 \text{ m}^3/1 \text{ gyv.}/\text{metus}$; prognozuojamas susidarančių buitinių atliekų kiekis dėl to sumažėtų apie 450 tonų per metus.

Pastaba: dar būtų galima metinę buitinių atliekų susikaupimo normą sumažinti ir likusių rajono miestelių, gyvenviečių ir kaimų būstams – nuo $1,2 \text{ m}^3/1 \text{ gyv.}/\text{metus}$ iki $1,1 \text{ m}^3/1 \text{ gyv.}/\text{metus}$; prognozuojamas susidarančių buitinių atliekų kiekis dėl to sumažėtų apie 350 tonų per metus.

Bendras prognozuojamas rajone susidarančių komunalinių atliekų kiekis pagal naujas normas tada sudarytų apie 8700 tonų; kas gerai atitiktų realų (faktinį) susidarančių ir surenkamų komunalinių atliekų kiekį (apie 8300 tonų per metus); bet atliekų surinkimo paslauga dar teikiama ne visuose kaimuose – paslaugai apėmus visus atliekų turėtojus, papildomai galėtų būti surenkama dar apie 500 tonų per metus).

20. Taisyklių projekto rengėjai – remdamiesi ilgamete savo patirtimi – pasiūlė taikyti **žemiau lentelėje pateiktas** metines komunalinių atliekų susikaupimo normas būstams priklausomai nuo gyventojų skaičiaus juose.

Bet ateltyje šios dabar įprastos (pateiktos Taisyklių priede 1) normos taps tik fakultatyvinėmis (t. y. pagalbinėmis), kuriomis bus naudojamos tik kilus ginčams – nesutarimams dėl susikaupiančių atliekų kiekių ir, atitinkamai, dėl vietinės rinkliavos dydžių – spręsti; t. y. jomis būtų vadovaujamosi nagrinėjant atliekų turėtojų apeliacijas.

Pagrindinėmis taps atliekų susikaupimo normos būstams pagal būsto plotą (tokį siūlymą teikia TRATC pasamdytas konsultantas UAB „Jostra“).

Sprendimas pereiti prie kitokių komunalinių atliekų susikaupimo normų grindžiamas tuo, kad TRATC neturi patikimos duomenų bazės apie gyventojų skaičių konkrečiuose būstuose, nes gyvenamosios vietos deklaravimas yra neprivalomas ir reikalingos (būtinės) informacijos nesuteikia – todėl TRATC ir UAB „Jostra“ nuomone problematišku taptų vietinės rinkliavos dydžių apskaičiavimas.

Tuo tarpu duomenys apie būstus – nekilnojamąjį turtą – yra privalomai registruojami VĮ „Registru centras“ ir duomenų bazė vietinės rinkliavos dydžiams apskaičiuoti yra patikima.

21. Įvedant vietinę rinkliavą ūkio subjektams – juridiniams asmenims (įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms) bei fiziniams asmenims, vykdančioms ūkinę veiklą metinės komunalinių atliekų (nepainioti su ūkinėje veikloje susidarantiomis gamybinėmis ir kitomis ūkinės veiklos atliekomis) metinės susikaupimo normas taip pat siūloma nustatyti pagal turimo (valdomo) nekilnojamojo turto plotą.

Konkrečios susikaupiančių komunalinių atliekų normos (kg/m²/metus) konkrečioms ūkinės veiklos subjektų grupėms pateiktos, remiantis skaičiavimais, kuriuos atliko UAB „Jostra“, vykdydama darbą TRATC užsakymu.

22. Šiuo metu naudojamos (pateiktos Taisyklių priede 1) įprastos metinės komunalinių atliekų susikaupimo normos, priklausančios nuo įvairių (susidarantių komunalinių atliekų kiekį įtakojančių (lemiančių)) parametrų, nuo vietinės rinkliavos įvedimo momento *taps tik fakultatyvinėmis (t. y. pagalbinėmis).*

Jomis bus naudojamos tik kilus ginčams – nesutarimams dėl susikaupiančių atliekų kiekių ir, atitinkamai, dėl vietinės rinkliavos dydžių – spręsti; t. y. jomis būtų vadovaujamosi nagrinėjant atliekų turėtojų apeliacijas.

23. Suvestinė lentelė apie regiono savivaldybėms siūlomas (rekomenduojamas) komunalinių atliekų, susikaupiančių būstuose, metinės normos yra pateikta žemiau:

Savivaldybė		Metinės komunalinių atliekų susikaupimo normos			
		Pagrindinės, pagal būsto plotą,		Fakultatyvinės (papildomos – pagalbinės), pagal gyventojų skaičių būste,	
		kg/m ² /metus		m ³ /1gyv./metus	kg/1gyv./metus
			Vidutiniškai tenka būsto ploto m ² /1 gyv.		
Tauragės rajono	Tauragė	13,5	22,2	1,8	300
	Likusi teritorija	7,7	26,0	1,2	200
Jurbarko rajono	Jurbarkas	13,1	22,9	1,8	300
	Likusi teritorija	7,1	28,0	1,2	200
Šilalės rajono	Šilalė	11,5	23,3	1,6	267
	Likusi teritorija	9,0	22,3	1,2	200
Pagėgių	Pagėgiai	10,2	19,6	1,2	200
	Likusi teritorija	7,8	25,5	1,2	200

Pastabos:

1) 1 m³ ~ 166,7 kg arba 6 m³ = 1 tona.

2) Pradedant nuo ≥ 100 m² būstų – susikaupiantis komunalinių atliekų kiekis per metus, didėjant būsto plotui, **nebedidėja** (įsisotina).

3) Individualių namų valdų savininkams, esantiems Tauragės, Jurbarko, Šilalės ir Pagėgių miestuose, įsigijusiems kompostavimo dėžę ir kompostuojantiems savo bioskaidžias (maisto/virtuvės) atliekas – komunalinių atliekų susikaupimo norma mažinama 20 proc. (atitinkamai sumažės ir vietinės rinkliavos dydžiai – t. y. bus taikoma vietinės rinkliavos lengvata).

24. Atkreipiame dėmesį į tai, kad dabar nustatomas (bet jos įsigaliotų tik nuo vietinės rinkliavos įvedimo momento!) komunalinių atliekų susikaupimo normas priklausomai nuo būsto ar kitų patalpų (juridiniams asmenims) ploto prieš nustatant vietinės rinkliavos dydžius bus galima koreguoti; žr. Taisyklių projekto punktą 16.7** (31 psl.).

Pastaba. Norint, t. y. esant tokiai politinei valiai, iki vietinės rinkliavos įvedimo (numatoma nuo 2012-01-01) bus galima parengti ir siūlyti kitokius vietinės rinkliavos dydžių nustatymo modelius, negu kad yra dabar siūlomas, kurį TRATC užsakymu parengė UAB „Jostra“.

1. Vietinės rinkliavos dydžius būtų galima susieti su dabar įprastomis buitinių atliekų susikaupimo normomis – priklausomai nuo gyventojų skaičiaus būste; juridiniams asmenims – priklausomai nuo įvairių parametru, įtakančių susidarantį komunalinių atliekų kiekius (kaip, kad yra taikomi dabar).

2. Galima būtų rinktis ir vietinės rinkliavos modelį, kai vietinės rinkliavos dydis susidėtų iš 2 (dviejų) dedamųjų:

a) priklausomai nuo būsto ar kitų patalpų ploto;

b) priklausomai nuo gyventojų skaičiaus būste – būstams ir nuo įvairių parametru, įtakančių komunalinių atliekų kiekius – juridiniams asmenims.

Šiuo atveju būtų nustatomos atliekų susikaupimo normos, susidedančios iš 2 (dviejų) dalių: viena dedamoji priklausytų nuo ploto, kita nuo gyventojų skaičiaus būste ar kitų parametru (juridiniams asmenims).

3. Taip pat galimas ir vietinės rinkliavos modelis, kai vietinės rinkliavos dydis susidėtų iš tokių 2 (dviejų) dedamųjų:

a) priklausomai nuo būsto ar kitų patalpų ploto;

b) priklausomai nuo naudojamo konteinerio dydžio (konteinerio ištuštinimo dažnumas fiksuotas).

Šiuo atveju atliekų turėtoji būtų pateikiamas toks konteineris (konteineriai), kuriame turėtų tilpti tas komunalinių atliekų kiekis, kuris prognozuojamas pagal nustatytas komunalinių atliekų susikaupimo normas (pagal gyventojų skaičių būste ar pagal kitus parametrus (juridiniams asmenims)); konteinerį ištuštinant nustatytu dažnumu.

Atėityje vietinės rinkliavos dedamąją, kuri priklausytų nuo konteinerio (konteinerių) dydžio dar išskleidžiant į atskiras dedamąsias (priklausomai nuo naudojamų konteinerių paskirties):

1) pagal mišrių atliekų konteinerio dydį,

2) pagal antrinių žaliavų konteinerio (konteinerių) dydį,

3) pagal maisto/virtuvės atliekų konteinerio dydį.

Tą modelį būtų galima taikyti ir daugiabučių namų butams; jeigu konteineriai būtų priskirti konkrečiam daugiabučiui namui (arba keliems namams), o jų turis „išdalinamas“ (padalinamas atskiriems butams, priklausomai nuo gyventojų skaičiaus juose).

Individualių namų valdoms būtų pateikiamas vienas konteineris visoms antrinėms žaliavoms (t.y. iš viso būtų pateikiami 2 konteineriai: vienas – mišrioms buitinėms atliekoms, kitas – AŽ surinkti); maisto/virtuvės ir žaliosios atliekos būtų kompostuojamos vietoje – individualioje namų valdoje pastatytose kompostavimo dėžėse.

Šalia daugiabučių namų būtų pastatomi atskiri konteineriai: 1) mišrioms buitinėms atliekoms, 2) antrinėms žaliavoms, 3) maisto/virtuvės atliekoms.

Galima būtų nustatyti, kad skirtingos paskirties konteinerių ištuštinimo kaina yra skirtinga: didžiausia - mišrių komunalinių atliekų konteineriui, gerokai mažesnė – maisto/virtuvės atliekų konteineriui, mažiausia – antrinių žaliavų konteineriui (konteineriams); taip atliekų turėtojus motyvuojant rūšiuoti susidarantį atliekas.

Atkreipiame dėmesį į tai, kad joks iš aukščiau išvardintų modelių nesuteikia teisės atliekų turėtojams patiems nuspręsti koks atliekų kiekis pas juos susidaro, tai būtų absurdas, nes atliekų turėtojų sprendimas akivaizdus – pats mažiausias įmanomas; atitinkamai, ir kontainerį jie „pasirinktų“ patį mažiausią iš galimų (120 litrų talpos) ir ištuštinimo dažnumą kuo retesnį (pvz. – 1 kartą per mėnesį). Tuo tarpu atliekos būtų išmetamos arba į svetimus kontainerius, arba pakelėje, pamiškėn ir t. t.

Svarbiausia yra kitkas – svarbiausia yra suteikti atliekų turėtojams teisę į apeliaciją; t. y. teisę ginčyti nustatytas atliekų susikaupimo normas ir, atitinkamai, vietinės rinkliavos dydžius, pateikiant tai pagrindžiančius duomenis (dokumentus ir reikalingą informaciją), nesvarbu koks vietinės rinkliavos modelis būtų pasirenkamas. Tai ir yra numatyta pateiktame Taisyklių projekte.

Apeliacijas ne rečiau kaip 1 kartą per ketvirtį nagrinėtų TRATC ir Savivaldybės sudaryta bendra komisija; apeliacijų nagrinėjimo tvarką nustatytą TRATC valdyba, prieš tai suderinus ją su regiono savivaldybėmis.

25. Taip pat atkreipiame dėmesį ir į tai, kad vietinę rinkliavą (pagal tarp Savivaldybės ir TRATC sudarytą Koncesijos sutartį) administruos TRATC.

26. Taisyklės numato, kad TRATC turi kaupti informaciją apie pas įvairias atliekų turėtojų grupes (būstuose miestuose (atskirai daugiabučiuose namuose ir atskirai individualiose namų valdose) ir būstuose kaimuose; pas skirtingos ūkinės veiklos subjektus (jų grupes) ir pan.) susidarančius komunalinių atliekų kiekius; apie kituose regionuose surinktą analogišką informaciją; turi periodiškai vykdyti susidarančių komunalinių atliekų kiekių ir sudėties tyrimus (pvz., susitarę su atliekų tvarkytojais karts nuo karto vykdyti komunalinių atliekų surinkimą pagal atskiras atliekų turėtojų grupes (atskiris maršrutus) ir šias atliekas sverti; vykdyti atskirai surinktų atliekų sudėties tyrimus (išskirstant jas į atskiras talpas) ir pan.); analizuoti sukaupią informaciją – ir pagal ją tikslinti susidarančių komunalinių atliekų normas (ir, atitinkamai, vietinės rinkliavos dydžius).

27. Taisyklės numato, kad atliekų turėtojai turės teisę (galės) teikti apeliacijas TRATC dėl jų nuomone neteisingai nustatytų susikaupiančių komunalinių atliekų kiekių ir, atitinkamai, vietinės rinkliavos dydžių; tačiau apeliacijos privalės būti pagrįstos (motyvuotos) – kartu pateikiant ir atitinkamą informaciją (ji yra taisyklėse įvardinta) pagrindžiančią apeliacijos objektyvumą.

28. Pabaigoje norime atkreipti dėmesį į vieną svarbų momentą – kuris turi ir turės labai didelę įtaką sėkmingam numatomam savivaldybės ir regioninės atliekų tvarkymo sistemų plėtojimui ir komunalinių atliekų tvarkymo situacijos pagerinimui (diegiant ir plėtojant atskirą atliekų surinkimą) iš esmės – *tai tinkamas visuomenės (atliekų turėtojų) informavimas ir švietimas*.

Šiai veiklai iki šiol buvo skiriamas nepakankamas dėmesys – atliekų turėtojų švietimas praktiškai nebuvo vykdomas, o atliekų turėtojų informavimas buvo epizodiškas (karts nuo karto – bet gan retai ir nesistemiškai).

Taisyklės ir Planas numato, kad ši veikla turės tapti sistemiška (pagal programą) ir nuolatine – o ją vykdyti turės Savivaldybės administracija, TRATC ir atliekų tvarkytojai (o ne kuris nors vienas jų karts nuo karto – epizodiškai).

Pagarbiai,

Alfonsas Brazas

Direktorius

Atliekų tvarkymo konsultantai, UAB

+370 687 76633, atk@zebra.lt, a.brazas@zebra.lt

Parengė: UAB „Ekobaltas“ subrangovas UAB „Atliekų tvarkymo konsultantai“